

Staking juni-juli 2018 (verslag van 4-07-2018)

Hieronder de samenvatting van de klachtbriefjes aan de Commissie van toezicht in verband met de MENSONWAARDIGE leefomstandigheden ten gevolge van de staking bij het gevangeniswezen met betrekking tot de minimale dienstverlening:

- 3m² **ruimte** per persoon in een cel voor 2; met 8 op een cel van 20 m²; andere cellen: 3 mensen in cel voor 2 personen, 4 mensen in cel voor 3 personen, enz. met telkens beperkte ruimte om te bewegen;
- Daar komt dan bij: gebrekkige **hygiëne**, zeker bij de hoge temperaturen van de laatste 14 dagen (geen mogelijkheid poetsen cel, onregelmatig douchen -behalve voor de werkers/fatiks, problemen met wasserij en kleding, wisselen van lakens); als ze niet kan gedoucht worden omdat bijvoorbeeld de politie het niet toestaat, is er op de cel wel een lavabo met kraantje, maar het water uit het kraantje is vaak nogal miezerig.
- Sedert begin van de staking in de gevangenis te Antwerpen op 18.06.2018 nog steeds geen **bezoek** mogelijk van echtgenoot/echtgenote, kinderen, familie, vrienden, kennissen; moeilijkheden om advocaat op bezoek te krijgen en te spreken. Volgens bepaalde gedetineerden was er zondag 1 juli wel degelijk voldoende personeel en vervangend personeel aanwezig om bezoek binnen te laten, maar is dit gewoon niet georganiseerd geworden. Bezoekers uit Engeland die telefonisch van de diensten van de portiersloge te horen zouden hebben gekregen dat ze gerust konden afkomen, dienden terug te keren gezien er geen bezoek werd toegelaten.
- Dagenlang annuleren van de **wandeling**, minstens niet alle dagen wandeling en dan nog bepaalde delen van een sectie, enz.; 2 gedetineerden deden melding van een beperkte protestactie van de gedetineerden eind juni tijdens een wandeling; de gedetineerden weigerden terug binnen te gaan, maar onder de belofte dat bezoek terug zou worden georganiseerd, zijn ze terug naar binnen gegaan; het bezoek is, om welke reden ook, niet georganiseerd geworden; dergelijke loze beloften frustreren hen en maken hen boos, met alle mogelijke agressie opzichtsens het aanwezige personeel tengevolge waarna de nodige actie en reactie (plaatsing in naakte cel, enzovoort).
- Beperkte mogelijkheden om te **telefoneren**; door bepaalde regelingen (wandeling die langer is uitgelopen, sommigen die er van profiteren om eindelijk eens langer te douchen en niemand durft hen er te gaan uithalen) kan er soms niet (meer) getelefoneerd worden naar advocaat, echtgenoot/echtgenote, kinderen, familie, vrienden; soms wordt er beloofd dat er later kan getelefoneerd worden, maar dan blijkt dat na de aflossing van de wacht niet zo te zijn, wat tot nog meer frustraties leidt enzovoort.

- Verder zijn er klachten over de **briefwisseling** die niet of zeer onregelmatig aankomt.
- De **geldstortingen** worden niet tot onvoldoende opgevolgd in die zin dat het soms 5-12 dagen duurt eer men terug over geld kan beschikken; er kon in de laatste 14 dagen soms niets aangekocht worden zodat men aangewezen is op water en het eigenlijke gevangeniseten zelf.
- Geen mogelijkheid om persoonlijk te verschijnen ter **zitting van de rechtbanken**, raadkamer, KIB, enz.);
- Hoewel de medische dienst blijkbaar tijdens de staking steeds op post is (geweest), zijn er redelijk wat klachten in verband met de **medische zorg** die te wensen overlaat bij gebreke aan bewegingen binnen de gevangenis; medicatie wordt wel geleverd.
- De **maaltijden** voor 's middags en voor 's avonds worden 's middags tegelijkertijd bedeed zodat de boterhammen voor het avondmaal 's avonds uitgedroogd zijn en niet meer lekker; ze vragen zich af of in de gegeven omstandigheden het brood niet op een of andere manier kan verpakt worden zodat dit minder snel uitdroogt.
- Opmerkelijk ook klachten over het **optreden van de politie** die blijkbaar zeer repressief op de frustraties en boosheid van de gedetineerden reageert; zo werd mij het verhaal verteld (en door een directielid in feite niet ontkend) van een gefrustreerde gedetineerde die aan het stampen en kloppen was op zijn celdeur waarna de politieagenten eerst pepperspray in de cel spoten om vervolgens de gedetineerde er uit te halen en (on)nodige slagen toe te dienen; van een en ander zou een proces-verbaal zijn opgesteld waarvan enkel maar te hopen valt dat dit een objectieve weergave is van datgene wat er zou voorgevallen zijn.
- Andere gedetineerden spreken van een onbehoorlijk grof taalgebruik door de politieagenten op het door de omstandigheden onvermijdelijk gefrustreerde gedrag van de gedetineerden. Men heeft de indruk dat de politieagenten met hun grof taalgebruik trachten te provoceren om om dan hardhandig te kunnen optreden. Als in de gegeven omstandigheden gedetineerden met een andere gedetineerde die in een cel aan de overkant zit via het winket aan het praten zijn, wordt er met grof taalgebruik geroepen en met een fluitje duidelijk gemaakt dat dit niet mag; de gedetineerden voelen zich dan behandeld als “honden”.
- Heel wat van deze klachten komen van mensen die in **voorlopige hechtenis** zitten en in principe nog niet schuldig zijn bevonden; zij zijn niet in de mogelijkheid hun dossier te gaan inkijken enzovoort.

Er dient wel gezegd dat het aanwezige personeel van het gevangeniswezen, zowel PBA's, PA's en directie al het mogelijke trachten te doen om de situatie zoveel mogelijk te normaliseren, maar als er op sommige ogenblikken slechts 12 mensen in heel de gevangenis aanwezig zijn (voor het organiseren van bezoek alleen zijn er minstens 10 personeelsleden nodig) is een en ander moeilijk te organiseren en dient alles tot het minimum beperkt te worden (postbedeling loopt minder vlot, boekhouding wordt minder bijgehouden, geen bezoek, enzovoort).

De gedetineerden appreciëren de aanwezigheid van niet stakende personeelsleden die het reilen en zeilen binnen de gevangenis kennen en van hier naar daar lopen om een en ander geregeld te krijgen, maar kunnen het ook niet laten om deze aanwezige personeelsleden de volle laag te geven voor de omstandigheden waarin ze thans dienen te leven; een en ander werkt dan weer op de fysische en psychische gemoedsgesteldheid van deze aanwezige

personeelsleden die dan weer sneller geneigd zijn om thuis te blijven gezien ze toch “gedekt” worden door de vakbonden, zelfs op dagen dat er in de Nederlandstalige gevangenissen niet wordt gestaakt.

Verder dient ook gesteld te worden dat iedereen blijkbaar een tandje bij steekt; zo bijvoorbeeld, indien de directeur/inrichtingshoofd aanwezig is, helpen de andere aanwezige directieleden zelfs mee met de bedeling van de maaltijden.

Er wordt verder aan gedacht om alleszins achter glas bezoek toe te laten (minder personeel nodig) en dit in eerste instantie vooral voor de inkomende gedetineerden die na 14 dagen nog steeds geen bezoek hebben kunnen ontvangen.

Bijlagen

1. Antwoord van de gevangenisdirecteur

Geachte voorzitter,

Gelet de situatie waar we ons nu in bevinden zal ik hier niet punctueel op antwoorden. Bovendien overstijgt dit het lokale.

Ik hoop dat u tijdens uw bezoeken de afgelopen dagen toch ook heeft gezien hoe er hier gewerkt moet worden. Ik heb u ook 2 maal kort een toelichting gegeven.

Volgende reactie gaf ik eerder aan de regionale directie. Ik wil ze u niet onthouden.

“... weet dat alle werkwilligen hun uiterste best doen, de benen van onder hun lijf lopen, taken van verschillende posten tegelijkertijd uitvoeren, kalm blijven onder de frustraties (lees verbale agressie) van gedetineerden, ...

Ook politie komt binnen wanneer nodig en ondersteunt bepaalde regime-aspecten.

Ik kijk naar de dingen die in deze periode nog wel mogelijk zijn:

- 1. dagelijks is onze keuken bezet en voorziet correcte maaltijden;*
- 2. medische dienst is steeds voltallig geweest en kent naast hun normale werking meer “huis(cel)bezoeken” door zelf de medicatie te bedelen en met de dokter de cellen af te gaan;*
- 3. vuilnis wordt dagelijks opgehaald;*
- 4. alle (budget, vers, merkproducten, tabak, verzorgings-) kantine is tot hiertoe bedield geweest (zal gelet verlot van werkwillige “vaste chefs kantine” beperkt worden maar de belcodes blijven we geven, budget- en tabakskantine lopen ook door);*
- 5. vanaf de 1ste dag van de staking is de TV voor de gedetineerden gratis;*
- 6. afhankelijk van de aanwezige politie kan er getelefoneerd en gedoucht worden;*
- 7. wandeling wordt van zodra mogelijk georganiseerd;*
- 8. er zijn al ongestoorde bezoeken geweest (zeer beperkt);*
- 9. regie blijft draaien om aannemers niet te verliezen, weliswaar met maar +/-2 gedetineerden;*
- 10. op vleugel F (annex) wordt dag-zaal geven afhankelijk van aanwezig personeel;*

11. *technische dienst werkt dagelijks om hoogdringende herstellingen uit te voeren (zoals verstoppingen, 3 voorzetrampen die zijn los gestampt worden vast geankerd, extra controles van de buitenronde, pannes enz.)*
12. *administratie (griffie, boekhouding en p&o blijven functioneren)*
13. *de PSD werkt verder aan de verslaggeving en voert (onthaal)gesprekken via winket. Dringende gesprekken worden ingepland in een spreekkamer.*
14. *de directeurs betekenen van cel tot cel, doen rapport van cel tot cel, onderweg nemen zij vragen op van andere gedetineerden, ondersteunen hier en daar een beweging, delen kantinebladen uit, trekken goederen binnen, . . . en onderweg luisteren en luisteren.*
15. *de trajectbegeleiders voeren sinds begin deze week gesprekken aan het winket, zijn tussenpersoon voor andere externe diensten voor de bedeling van de rapportbriefjes met vragen en antwoorden, . . . ;*
16. *briefwisseling verloopt zo goed als normaal, af en toe een dag vertraging op. Wandelingen gebeuren soms wel, soms niet soms alternerend. Zeker tot hiertoe minsten 2 tot 4 x per week. De afdeling waar de schrijfster haar zoon verblijft krijgt iets meer "aandacht". Indien voldoende personeel wordt er op deze afdeling dag-zaal georganiseerd;*
17. *douchen lukt ook niet elke dag , maar gemiddeld 1 om de 2 dagen. Werkers (die in contact komen met voeding en vuilnis) douchen dagelijks. Bezoek wordt helaas niet georganiseerd. Zeer sporadisch een ongestoord bezoek.*
18. *de temperaturen op de cellen vallen m.i. mee. 's Nachts zakken de temperaturen nog gevoelig. Gedetineerden kunnen zelf hun raam openzetten /sluiten. Overdag zetten wij de winketten van de celdeuren open. De gedetineerden hebben op de heetste dag een fles drinkwater van 1,5 liter gekregen. Deze week volgt een 2de bedeling;*
19. *kleedkamer heeft regelmatig vuil linnen en kledij opgehaald, gewassen en bedeed;*
20. . . .

Gelukkig weten de meeste gedetineerden in deze omstandigheden de kalmte te bewaren en appreciëren ze de inzet van de werkwilligen. Door de grilligheid van het aangeboden regime (weinig is nog zeker), het gebrek aan bezoek, niet kunnen verschijnen voor de rechtbank, geen perspectieven op korte termijn, . . . wordt hun leven op (een overvolle) cel wel zeer moeilijk om dragen. “

Uiteraard blijven wij luisteren naar de verzuchtingen van de gedetineerden en hebben wij begrip voor hun frustraties.

Ik hoop in u en de andere leden van de CVT een partner te hebben die de zaken mee kan kaderen aan de gedetineerden.

Met vriendelijke groeten,

Leen Lion

Adviseur-generaal-gevangenisdirecteur

Inrichtingshoofd

FOD Justitie

Directoraat-generaal EPI - Penitentiaire inrichtingen

Gevangenis Antwerpen

2. Brief aan de burgemeester en schepen

Mijnheer de burgemeester,
Dames en heren schepenen,

Als voorzitter van en in naam van de commissie van toezicht bij de gevangenis te Antwerpen meen ik u, gelet op het bepaalde van artikel 612 van hoofdstuk II « *Gevangenissen* » van de titel VII « *Enige zaken van openbaar belang en van algemene veiligheid* » van het wetboek van strafvordering dat luidt als volgt: "*Bovendien is ook de burgemeester van elke gemeente waar een gevangenis bestaat, verplicht die huizen ten minste eens in de maand te bezoeken.*" en op het bepaalde van artikel 613 van ditzelfde wetboek van strafvordering dat luidt als volgt: "*De burgemeester waakt ervoor dat de gevangenen voldoende en gezond voedsel krijgen; de handhaving van de orde in die huizen behoort tot zijn bevoegdheid...*", volgende te mogen en te moeten mededelen:

Zoals u ongetwijfeld weet wordt er door het personeel, en meer bepaald de penitentiaire bewakingsassistenten, van de gevangenissen in ons land gestaakt, en zo ook in de gevangenis te Antwerpen door het overgrote deel van het bewakingspersoneel; dit heeft een zeer grote impact op de leefomstandigheden van de gedetineerden.

Ik ben dan ook zo vrij onderstaand de samenvatting van de klachten weer te geven ivm de MENSONWAARDIGE leefomstandigheden ten gevolge van deze staking bij het gevangeniswezen mbt de minimale dienstverlening:

- 3m² **ruimte** per persoon in een cel voor 2; met 8 op een cel van 20 m²; andere cellen: 3 mensen in cel voor 2 personen, 4 mensen in cel voor 3 personen, enz. met telkens beperkte ruimte om te bewegen;
- daar komt dan bij: gebrekkige **hygiëne**, zeker bij de hoge temperaturen van de laatste 14 dagen (geen mogelijkheid poetsen cel, onregelmatig douchen -behalve voor de werkers/fatiks, problemen met wasserij en kleding, wisselen van lakens); als ze niet kan gedoucht worden omdat bijvoorbeeld de politie het niet toestaat, is er op de cel wel een lavabo met kraantje, maar het water uit het kraantje is vaak nogal miezerig.
- sedert begin van de staking in de gevangenis te Antwerpen op 18.06.2018 nog steeds geen **bezoek** mogelijk van echtgenoot/echtgenote, kinderen, familie, vrienden, kennissen; moeilijkheden om advocaat op bezoek te krijgen en te spreken.
- dagenlang annuleren van de **wandeling**, minstens niet alle dagen wandeling en dan nog bepaalde delen van een sectie, enz.; 2 gedetineerden deden melding van een beperkte protestactie van de gedetineerden eind juni tijdens een wandeling; de gedetineerden weigerden terug binnen te gaan, maar onder de belofte dat bezoek terug zou worden georganiseerd, zijn ze terug naar binnen gegaan; het bezoek is, om welke reden ook, niet georganiseerd geworden; dergelijke loze beloften frustreren hen en maken hen boos, met alle mogelijke agressie opzichtsens het aanwezige personeel tengevolge waarna de nodige actie en reactie volgt.
- beperkte mogelijkheden om te **telefoneren**; door bepaalde regelingen (wandeling die langer is uitgelopen, sommigen die er van profiteren om eindelijk eens langer te douchen en niemand durft hen er te gaan uithalen) kan er soms niet (meer) getelefoneerd worden naar advocaat, echtgenoot/echtgenote, kinderen, familie, vrienden; soms wordt er beloofd dat er later kan getelefoneerd worden, maar dan blijkt dat na de aflossing van de wacht niet zo te zijn, wat tot nog meer frustraties leidt enzovoort.
- Verder zijn er klachten over de **briefwisseling** die niet of zeer onregelmatig aankomt.

- de **geldstortingen** worden niet tot onvoldoende opgevolgd in die zin dat het soms 5-12 dagen duurt eer men terug over geld kan beschikken; er kon in de laatste 14 dagen soms niets aangekocht worden zodat men aangewezen is op water en het eigenlijke gevangeniseten zelf.
 - geen mogelijkheid om persoonlijk te verschijnen ter **zitting van de rechtbanken**, raadkamer, KIB, enz.);
 - hoewel de medische dienst blijkbaar tijdens de staking steeds op post is (geweest), zijn er redelijk wat klachten in verband met de **medische zorg** die te wensen overlaat bij gebreke aan bewegingen binnen de gevangenis; medicatie wordt wel geleverd.
 - De **maaltijden** voor 's middags en voor 's avonds worden 's middags tegelijkertijd bedeed zodat de boterhammen voor het avondmaal 's avonds uitgedroogd zijn en niet meer lekker; ze vragen zich af of in de gegeven omstandigheden het brood niet op een of andere manier kan verpakt worden zodat dit minder snel uitdroogt.
 - Opmerkelijk ook klachten over het **optreden van de politie** die blijkbaar zeer repressief op de frustraties en boosheid van de gedetineerden reageert; zo werd mij het verhaal verteld (en door een directielid in feite niet ontkend) van een gefrustreerde gedetineerde die aan het stampen en kloppen was op zijn celdeur waarna de politieagenten eerst pepperspray in de cel spoten om vervolgens de gedetineerde er uit te halen en onnodige slagen toedienden; van een en ander zou een proces-verbaal zijn opgesteld waarvan enkel maar te hopen valt dat dit een objectieve weergave is van datgene wat er zou voorgevallen zijn.
- Andere gedetineerden spreken van een onbehoorlijk grof taalgebruik door de politieagenten op het door de omstandigheden onvermijdelijk gefrustreerde gedrag van de gedetineerden.
- Men heeft de indruk dat de politieagenten met hun grof taalgebruik trachten te provoceren om om dan hardhandig te kunnen optreden.
- Als in de gegeven omstandigheden gedetineerden met een andere gedetineerde die in een cel aan de overkant zit via het winket aan het praten zijn, wordt er met grof taalgebruik geroepen en met een fluitje duidelijk gemaakt dat dit niet mag; de gedetineerden voelen zich dan behandeld als "honden".
- Heel wat van deze klachten komen van mensen die in **voorlopige hechtenis** zitten en in principe nog niet schuldig zijn bevonden; zij zijn niet in de mogelijkheid hun dossier te gaan inkijken enzovoort.

Er dient wel gezegd dat het aanwezige personeel van het gevangeniswezen, zowel PBA's, PA's en directie, al het mogelijke trachten te doen om de situatie zoveel mogelijk te normaliseren, maar als er op sommige ogenblikken slechts 12 mensen in heel de gevangenis aanwezig zijn (voor het organiseren van bezoek alleen zijn er minstens 10 personeelsleden nodig) is een en ander moeilijk te organiseren en dient alles tot het minimum beperkt te worden (postbedeling loopt minder vlot, boekhouding wordt minder bijgehouden, geen bezoek, enzovoort).

De gedetineerden appreciëren de aanwezigheid van niet stakende personeelsleden die het reilen en zeilen binnen de gevangenis kennen en van hier naar daar lopen om een en ander geregeld te krijgen, maar kunnen het ook niet laten om deze aanwezige personeelsleden de volle laag te geven voor de omstandigheden waarin ze thans dienen te leven; een en ander werkt dan weer op de fysische en psychische gemoedsgesteldheid van deze aanwezige personeelsleden die dan weer sneller geneigd zijn om thuis te blijven gezien ze toch "gedekt" worden door de vakbonden, zelfs op dagen dat er in de Nederlandstalige gevangnissen niet wordt gestaakt.

Verder dient ook gesteld te worden dat iedereen blijkbaar een tandje bij steekt; zo bijvoorbeeld, indien de directeur/inrichtingshoofd aanwezig is, helpen de andere aanwezige directieleden zelfs mee met de bedeling van de maaltijden.

Er wordt verder aan gedacht om alleszins achter glas bezoek toe te laten (minder personeel nodig) en dit in eerste instantie vooral voor de inkomende gedetineerden die na 14 dagen nog steeds geen bezoek hebben kunnen ontvangen.

Mijnheer de burgemeester, dames en heren schepenen, u zal wel begrijpen dat de toestand schrijnend is o.a. vanwege de hitte, maar vooral door een gebrek aan voldoende (man/vrouw)krachten om de gevolgen van de staking op te vangen, en dat de onrust en spanning onder de gedetineerden met de dag groeit.

Met oprechte hoogachting,

namens de commissie van toezicht bij de gevangenis te Antwerpen,

de voorzitter,

Marc Peeraer

3. Brief aan de gouverneur

Mevr. de gouverneur,

Als voorzitter van en in naam van de commissie van toezicht bij de gevangenis te Antwerpen meen ik u, gelet op het bepaalde van artikel 605 van hoofdstuk II « *Gevangnissen* » van de titel VII « *Enige zaken van openbaar belang en van algemene veiligheid* » van het wetboek van strafvordering dat luidt als volgt: "*De gouverneurs dragen zorg dat die verschillende huizen niet alleen veilig, maar ook zindelijk zijn, en in zodanige staat dat de gezondheid van de gevangenen generlei schade kan lijden.*" en op het bepaalde van artikel 611 van ditzelfde wetboek van strafvordering dat luidt als volgt: "*....De gouverneur is verplicht ten minste eens in het jaar alle [huizen van arrest bij de hoven van assisen en alle gevangnissen] en alle gevangenen van de provincie te bezoeken.*", volgende te mogen en te moeten mededelen:

Zoals u ongetwijfeld weet wordt er door het personeel, en meer bepaald de penitentiaire bewakingsassistenten, van de gevangnissen in ons land gestaakt, en zo ook in de gevangenis te Antwerpen; dit heeft een zeer grote impact op de leefomstandigheden van de gedetineerden.

Ik ben dan ook zo vrij onderstaand de samenvatting van de klachten weer te geven ivm de MENSONWAARDIGE leefomstandigheden ten gevolge van deze staking bij het gevangeniswezen mbt de minimale dienstverlening:

- 3m² **ruimte** per persoon in een cel voor 2; met 8 op een cel van 20 m²; andere cellen: 3 mensen in cel voor 2 personen, 4 mensen in cel voor 3 personen, enz. met telkens beperkte ruimte om te bewegen;
- daar komt dan bij: gebrekkige **hygiëne**, zeker bij de hoge temperaturen van de laatste 14 dagen (geen mogelijkheid poetsen cel, onregelmatig douchen -behalve voor de werkers/fatiks, problemen met wasserij en kleding, wisselen van lakens); als ze niet kan gedoucht worden omdat bijvoorbeeld de politie het niet toestaat, is er op de cel wel een lavabo met kraantje, maar het water uit het kraantje is vaak nogal miezerig.

- sedert begin van de staking in de gevangenis te Antwerpen op 18.06.2018 nog steeds geen **bezoek** mogelijk van echtgenoot/echtgenote, kinderen, familie, vrienden, kennissen; moeilijkheden om advocaat op bezoek te krijgen en te spreken.
 - dagenlang annuleren van de **wandeling**, minstens niet alle dagen wandeling en dan nog bepaalde delen van een sectie, enz.; 2 gedetineerden deden melding van een beperkte protestactie van de gedetineerden eind juni tijdens een wandeling; de gedetineerden weigerden terug binnen te gaan, maar onder de belofte dat bezoek terug zou worden georganiseerd, zijn ze terug naar binnen gegaan; het bezoek is, om welke reden ook, niet georganiseerd geworden; dergelijke loze beloften frustreren hen en maken hen boos, met alle mogelijke agressie opzichtsens het aanwezige personeel tengevolge waarna de nodige actie en reactie volgt.
 - beperkte mogelijkheden om te **telefoneren**; door bepaalde regelingen (wandeling die langer is uitgelopen, sommigen die er van profiteren om eindelijk eens langer te douchen en niemand durft hen er te gaan uithalen) kan er soms niet (meer) getelefoneerd worden naar advocaat, echtgenoot/echtgenote, kinderen, familie, vrienden; soms wordt er beloofd dat er later kan getelefoneerd worden, maar dan blijkt dat na de aflossing van de wacht niet zo te zijn, wat tot nog meer frustraties leidt enzovoort.
 - Verder zijn er klachten over de **briefwisseling** die niet of zeer onregelmatig aankomt.
 - de **geldstortingen** worden niet tot onvoldoende opgevolgd in die zin dat het soms 5-12 dagen duurt eer men terug over geld kan beschikken; er kon in de laatste 14 dagen soms niets aangekocht worden zodat men aangewezen is op water en het eigenlijke gevangeniseten zelf.
 - geen mogelijkheid om persoonlijk te verschijnen ter **zitting van de rechtbanken**, raadkamer, KIB, enz.);
 - hoewel de medische dienst blijkbaar tijdens de staking steeds op post is (geweest), zijn er redelijk wat klachten in verband met de **medische zorg** die te wensen overlaat bij gebreke aan bewegingen binnen de gevangenis; medicatie wordt wel geleverd.
 - De **maaltijden** voor 's middags en voor 's avonds worden 's middags tegelijkertijd bedeed zodat de boterhammen voor het avondmaal 's avonds uitgedroogd zijn en niet meer lekker; ze vragen zich af of in de gegeven omstandigheden het brood niet op een of andere manier kan verpakt worden zodat dit minder snel uitdroogt.
 - Opmerkelijk ook klachten over het **optreden van de politie** die blijkbaar zeer repressief op de frustraties en boosheid van de gedetineerden reageert; zo werd mij het verhaal verteld (en door een directielid in feite niet ontkend) van een gefrustreerde gedetineerde die aan het stampen en kloppen was op zijn celdeur waarna de politieagenten eerst pepperspray in de cel spoten om vervolgens de gedetineerde er uit te halen en (on)nodige slagen toe te dienen; van een en ander zou een proces-verbaal zijn opgesteld waarvan enkel maar te hopen valt dat dit een objectieve weergave is van datgene wat er zou voorgevallen zijn.
- Andere gedetineerden spreken van een onbehoorlijk grof taalgebruik door de politieagenten op het door de omstandigheden onvermijdelijk gefrustreerde gedrag van de gedetineerden.
- Men heeft de indruk dat de politieagenten met hun grof taalgebruik trachten te provoceren om om dan hardhandig te kunnen optreden.
- Als in de gegeven omstandigheden gedetineerden met een andere gedetineerde die in een cel aan de overkant zit via het winket aan het praten zijn, wordt er met grof taalgebruik geroepen en met een fluitje duidelijk gemaakt dat dit niet mag; de gedetineerden voelen zich dan behandeld als "honden".
- Heel wat van deze klachten komen van mensen die in **voorlopige hechtenis** zitten en in principe nog niet schuldig zijn bevonden; zij zijn niet in de mogelijkheid hun dossier te gaan inkijken enzovoort.

Er dient wel gezegd dat het aanwezige personeel van het gevangeniswezen, zowel PBA's, PA's en directie, al het mogelijke trachten te doen om de situatie zoveel mogelijk te normaliseren, maar als er op sommige ogenblikken slechts 12 mensen in heel de gevangenis aanwezig zijn (voor het

organiseren van bezoek alleen zijn er minstens 10 personeelsleden nodig) is een en ander moeilijk te organiseren en dient alles tot het minimum beperkt te worden (postbedeling loopt minder vlot, boekhouding wordt minder bijgehouden, geen bezoek, enzovoort).

De gedetineerden appreciëren de aanwezigheid van niet stakende personeelsleden die het reilen en zeilen binnen de gevangenis kennen en van hier naar daar lopen om een en ander geregeld te krijgen, maar kunnen het ook niet laten om deze aanwezige personeelsleden de volle laag te geven voor de omstandigheden waarin ze thans dienen te leven; een en ander werkt dan weer op de fysische en psychische gemoedsgesteldheid van deze aanwezige personeelsleden die dan weer sneller geneigd zijn om thuis te blijven gezien ze toch "gedekt" worden door de vakbonden, zelfs op dagen dat er in de Nederlandstalige gevangenissen niet wordt gestaakt.

Verder dient ook gesteld te worden dat iedereen blijkbaar een tandje bij steekt; zo bijvoorbeeld, indien de directeur/inrichtingshoofd aanwezig is, helpen de andere aanwezige directieleden zelfs mee met de bedeling van de maaltijden.

Er wordt verder aan gedacht om alleszins achter glas bezoek toe te laten (minder personeel nodig) en dit in eerste instantie vooral voor de inkomende gedetineerden die na 14 dagen nog steeds geen bezoek hebben kunnen ontvangen.

Mevr. de gouverneur, ondanks alles zal u wel begrijpen dat de toestand schrijnend is o.a. vanwege de hitte, maar vooral door een gebrek aan voldoende (man/vrouw)krachten om de gevolgen van de staking op te vangen, en dat de onrust en spanning onder de gedetineerden met de dag groeit.

Met oprechte hoogachting,

namens de commissie van toezicht bij de gevangenis te Antwerpen,

de voorzitter,

Marc Peeraer